

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3487/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.907/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Mester Csaba ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az egyedi ügyben a Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala mint építésügyi hatóság határozatával kötelezte az indítványozót mint építtetőt a perbeli, gyümölcsös művelési ágú ingatlanon lévő építmények elbontására. A Pest Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: alperes) az indítványozó fellebbezése folytán eljárva akként változtatta meg az elsőfokú döntést, hogy arra kötelezte az indítványozót, hogy a határozat véglegessé válásától számított hat hónapon belül az ingatlanon lévő összes építményt és térburkolatot bontsa el, továbbá az eredeti terepszintet állítsa vissza.
- [3] Az indítványozó az alperes döntésével szemben keresetet nyújtott be, amelyet a Budapest Környéki Törvényszék elutasított. A törvényszék ítélete értelmében a perbeli ingatlanon a helyi építési szabályzat (a továbbiakban: HÉSZ) alapján a beépítési mód 0%-os, az ingatlan tehát nem építhető be. Az építményekre fennmaradási engedély sem adható, az építésügyi hatóság kizárólag a bontást és az eredeti terepszint helyreállítását rendelhette el. A törvényszék az indítványozó által előadott érvekkel szemben hangsúlyozta azt is, hogy a határozat meghozataláig nem került sor a HÉSZ-nek az indítványozó számára kedvező módosítására, az esetleges későbbi módosítás pedig nem ad alapot a per felfüggesztésére.
- [4] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a jogerős ítélettel szemben. A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta. Végzését a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 117. § (1) és (3) bekezdéseire, valamint 118. § (1) bekezdésére alapította. Az indítványozó nem utalt a hatóság tájékoztatásának elmaradására az elsőfokú eljárásban, erre a jogkérdésre ezért – a Kp. 117. § (3) bekezdésére figyelemmel – nem lehetett alappal hivatkozni a felülvizsgálati eljárásban. Az indítványozó által felvetett jogkérdés nem rendelkezik olyan különleges súllyal, illetve társadalmi jelentőséggel, ami a Kp. 118. § (1) bekezdés *ab*) alpontjára tekintettel megalapozná a felülvizsgálati kérelem befogadását. A Kúria hivatkozott arra a bírói gyakorlatra, amely szerint a szabálytalan építkezés következményeit az építtetőnek kell viselnie, továbbá hangsúlyozta, hogy az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvénynek (a továbbiakban: Étv.) az ügyvel összefüggő szabályai egyértelműek. Az indítványozó a per felfüggesztésére irányuló kérelmében nem jelölt meg konkrét jogszabálysértést.
- [5] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz hiánypótlással kiegészített alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria végzésének megsemmisítését a Budapest Környéki Törvényszék ítéletére kiterjedően.
- [6] Panaszában előadta, hogy az eljárás tartama alatt folyamatban volt a HÉSZ módosítása, amelynek eredményeképpen várható volt, hogy a perbeli ingatlanon a beépíthetőség 3%-ra módosul. Ennek fényében a perbeli építmények megkaphatták volna a fennmaradási engedélyt. Álláspontja szerint azt az eljárás során sérült az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 2. §-a, 3. §-a, 5. § (2) bekezdése, valamint 45. § (1) bekezdése. Az eljáró hatóságok nem tettek eleget annak a törvényes kötelezettségüknek, hogy a tényállást teljes körűen feltárják, valamint hogy az ügyféllel együttműködjenek és az ügyféli jogokat előmozdítsák. Az építésügyi eljárás más hatósági eljárásban meghozott döntésnek – a HÉSZ módosításának és

így az építésügyi bejelentés szabályos teljesítésének – a feltétele volt, ennek alapján az építésügyi hatóságnak tájékoztatnia kellett volna az indítványozót arról, hogy a kapcsolódó eljárásban eljáró hatósághoz benyújtandó kérelmet nála is előterjesztheti.

- [7] Az indítványozó előadta továbbá, hogy álláspontja szerint a Kúria a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot sértő módon tagadta meg a felülvizsgálati kérelem befogadását, az ügyben ugyanis a jogos magánérdek és a közérdek kollíziója feloldható. Helytelen az a következtetés a Kúria részéről, hogy a felvetett jogkérdés nem rendelkezik olyan különleges súllyal, ami a kérelem befogadását indokolná.
- [8] Az indítványozó sérelmezte, hogy a Budapest Környéki Törvényszék másik tanácsa azonos tényállás és azonos jogi helyzet mellett helyt adott a felperes felfüggesztési kérelmének.
- [9] A közigazgatási hatóságok és a bíróságok fent bemutatott, az indítványozó álláspontja szerint jogsértő eljárása az indítványozó tulajdonhoz, valamint tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogával ellentétes volt.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [11] Az indítványozó jogi képviselője 2021. január 15-én, a Kúria végzésének február 2-án történő kézhezvételétől számított, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben nyújtotta be az elsőfokú bíróságon.
- [12] Az indítványozó jogi képviselője csatolta a meghatalmazását.
- [13] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint. A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [14] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [16] A Kúria támadott végzése az ügy érdemét nem érintette, azonban kialakult gyakorlata alapján az Alkotmánybíróság a Kp. 118. § (2) bekezdése szerinti végzést eljárást befejező bírói döntésnek tekinti {pl. 3226/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [15]}, ezért a panasz e vonatkozásban megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésének.
- [17] Az indítványozó kimerítette jogorvoslati lehetőségeit oly módon, hogy a rendes jogorvoslati lehetőségeken túlmenően a felülvizsgálatot is igénybe vette.
- [18] Az indítványozó az építésügyi hatósági eljárásban ügyfélként, a közigazgatási perben felperesként vett részt, ezért érintettnek minősül.
- [19] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése a tulajdonhoz, valamint a tisztességes hatósági, illetve bírósági eljáráshoz való alapvető jogokat biztosítják, amelyek az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében Alaptörvényben biztosított jogoknak minősülnek.
- [20] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a res iudicata nem áll fenn.

- [21] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [22] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helyállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [23] A panasz célja az, hogy az Alkotmánybíróság változtassa meg az eljáró bíróságok álláspontját a keresettel támadott közigazgatási határozatok törvényességét illetően. Az ennek érdekében felhívott érvek nem mutatnak túl annak sérelmezésén, hogy az alperesi határozat, illetve az ezt felülvizsgáló törvényszéki határozat, majd a Kúriának a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése nem feleltek meg az indítványozó álláspontjának. Mindez önmagában nem indokolja a panasz befogadását, nem vet fel olyan érdemi alkotmányjogi szempontokat, amelyek akár a tisztességes eljáráshoz való jog, akár a tulajdonhoz való jog szempontjából szükségessé teszik az érdemi vizsgálatot. A Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdés *ab*) alpontjából fakadó mérlegelési hatáskörében állapította meg, hogy a felülvizsgálati kérelem nem fogadható be, ennek indokát végzésében megjelölte. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság a Kúria döntését nem bírálhatja felül {lásd újabban: 3144/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [26]}. Mindezt a jelen ügyre vonatkoztatva megállapítható: nem alkotmányossági kérdés az, hogy a felülvizsgálati kérelemben felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége indokolja-e a befogadást.
- [24] Az Alkotmánybíróság értelmezésében az alapjogként védett tulajdonhoz való jog tartalmát a mindenkori közjogi és (alkotmányos) magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonjogba más és más {újabban: 10/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [26]}. A panaszban előadottak nem vetnek fel a tulajdonhoz való jog ilyen értelmezésével összefüggő, releváns alkotmányjogi szempontot. A Budapest Környéki Törvényszék megjelölte az indítványozó tulajdonát érintő korlátokat – az Étv. kógens rendelkezéseit –, az eljárásnak a HÉSZ esetleges jövőbeni módosítására tekintettel történő felfüggesztésével kapcsolatban mérlegelési jog illette meg; mindez alkotmányjogi szempontot nem vet fel, a panasz befogadását és az Alkotmánybíróság érdemi eljárását nem indokolja.
- [25] A panasz egyebekben az indítványozó azzal kapcsolatos előadását tartalmazza, hogy álláspontja szerint az eljáró hatóságok, valamint a Budapest Környéki Törvényszék az irányadó eljárési jogszabályokat sértve hoztak döntést. Ez azonban szintén olyan törvényességi, jogértelmezési kérdés, amely nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. A törvényszék jogerős ítéletében megjelölte az építési ügy meghatározó kérdéseit és kifejtette a döntésével kapcsolatos indokokat; az Ákr.-nek és a Kp.-nek indítványozó álláspontja szerint téves alkalmazása a panaszban előadott érvek alapján nem képezheti alkotmányossági vizsgálat tárgyát.
- [26] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/366/2021.

